

Nr 3.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader år 1918; given Stockholms slott den 13 januari 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1918 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 17,730,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden HASSELROT,
           VON SYDOW,
           friherre BECK-FRIIS,
           STENBERG,
           LINNÉR,
           MÖRCKE,
           VENNERSTEN,
           WESTMAN,
           BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I skrivelse den 22 september 1916 har telegrafstyrelsen avgivit förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1918.

Jag anhåller nu att få inför Kungl. Maj:t anmäla detta förslag och gör därvid början med

A. Avlöningsstaten.

Avlönings-
staten.

Denna upptager anslag för telegrafstyrelsen, för linjedistriktet, för trafikdistriktet och stationerna, för verkstaden samt särskilda anslag.

Utöver de under förevarande rubrik upptagna avlöningar hava allt sedan år 1908 i telegrafverkets driftkostnadsstater under rubriken »övergångs-

stat» upptagits avlöningar till sådana tjänstemän, vilka icke kunnat beredas plats å den med nämnda år införda nya avlöningsstaten. Då övergångsstaten numera upptager avlöningar till allenast en ordinarie och tre extra ordinarie tjänstemän hos telegrafstyrelsen samt två ordinarie tjänstemän vid linjedistriktet, har styrelsen icke ansett skäl längre förefinnas för bibehållande av en särskild rubrik »övergångsstat», utan i statförslaget för år 1918 infört ifrågakarande tjänstemäns avlöningar under rubriken »avlöningsstat».

Mot styrelsens nu nämnda förslag i fråga om uppställningen av telegrafverkets stat för driftkostnader har jag intet att erinra.

Innan jag övergår till de av styrelsen under ifrågakarande rubrik åskade anslagen, tillåter jag mig lämna följande redogörelse angående av Kungl. Maj:t medgiven avlöningsförhöjning till vissa extra tjänstemän vid telegrafverket.

Genom nådigt brev den 28 november 1912 har Kungl. Maj:t fastställt grunder för avlöningen till den extra ordinarie personalen vid telegrafverket och därvid bestämt, bland annat, att avlöningen skulle utgöra:

för extra ordinarie kontorsskrivare hos telegrafstyrelsen lägst 960 och högst 1,140 kronor,

för extra ordinarie assistent 1,140 kronor, vilken avlöning skulle kunna höjas efter ett år till 1,260, efter tre år till 1,380 och efter fem år till 1,500 kronor,

för extra ordinarie telegrafist 960 kronor, vilken avlöning skulle kunna höjas efter ett år till 1,020 och efter tre år till 1,140 kronor,

för landslinjetelefonist 660 kronor, vilken avlöning skulle kunna höjas efter ett halvt år till 720 kronor, efter ett och ett halvt år till 780 och efter tre år till 840 kronor, samt

för lokaltelefonist 600 kronor, vilken avlöning skulle kunna höjas efter ett halvt år till 660, efter ett och ett halvt år till 720, efter tre år till 780 och efter fem år till 840 kronor.

Härjämte har dyrortstillägg med högst femton procent av avlöningen tillerkänts extra ordinarie assistent, extra ordinarie telegrafist, landslinjetelefonist och lokaltelefonist.

I skrivelse den 5 september 1916 har styrelsen gjort framställning i syfte att bereda förhöjda avlöningar till nämnda extra tjänstemän. Styrelsen har därvid anfört följande:

»Den personal, som tillhör ovan nämnda extra ordinarie tjänstemannagrupper, har hos telegrafstyrelsen anhållit om någon förbättring i sina avlöningsförmåner, emedan under den nu rådande dyrtiden det knappast vore möjligt för denna personal att försörja sig på sina låga inkomster från telegrafverket.

Telegrafstyrelsen, som med anledning av de sålunda gjorda framställningarna undersökt, huruvida ett bifall till desamma skulle kunna anses behöva medföra konsekvenser i avseende å annan extra ordinarie personals avlöning, men funnit så för närvarande icke vara fallet, kan icke underlåta att medgiva, att de ifrågavarande tjänstemannagruppernas avlöningar äro såväl i och för sig som ock särskilt under nu rådande dyrtid allt för knappt tillmätta. Styrelsen anser sig därför böra göra underdånig framställning om att den nämnda extra ordinarie personalens avlöningar höjas på nedan angivet sätt.

Avlöningen till extra ordinarie kontorsskrivare hos styrelsen anser styrelsen böra ökas med 5 kronor per månad och således bliva lägst 1,020 och högst 1,200 kronor för år. Då avlöningen till ordinarie kontorsskrivare utgör lägst 1,260 kronor och den pensionsavgift, som sådan tjänsteman har att erlagga, belöper sig till omkring 35 kronor om året, skulle alltså fortfarande en skillnad komma att förefinnas mellan högsta avlöningen till extra ordinarie kontorsskrivare och ordinarie kontorsskrivares lägsta årsinkomst.

För extra ordinarie assistent synes avlöningen böra ökas på sådant sätt, att den lägsta avlöningsklassen utgår och högsta avlöningen sättes till 1,650 kronor, utgörande det belopp, som enligt avlöningsskalan för ordinarie tjänstemän följer närmast efter extra ordinarie assistents nuvarande högsta avlöning. Ordinarie assistents begynnelseavlöning är 1,800 kronor.

Extra ordinarie telegrafisternas avlöning bör ökas på enahanda sätt som extra ordinarie kontorsskrivarnas hos styrelsen avlöningar, med bibehållande av antalet år mellan uppflyttningarna. Ordinarie telegrafists begynnelseavlöning är 1,260 kronor.

För landslinjetelefonister eller, såsom dessa tjänstemän numera benämnas, landstelefonister borde avlöningen bliva lägst 720 och högst 900 kronor samt för lokaltelefonister lägst 660 och högst 900 kronor, med samma tidsintervaller mellan avlöningsförhöjningarna som hittills. Detta innebär, att avlöningen blir alldeles densamma för extra ordinarie interurbantelefonist och landstelefonist samt att högsta avlöningen sammanfaller för alla dessa tre grader av extra ordinarie telefonister. Någon olägenhet torde härav icke uppkomma, emedan lands- och lokaltelefonisttjänster äro slutbefattningar, under det att extra ordinarie interurbantelefonister vinna befordran till ordinarie interurbantelefonister, vilkas lägsta avlöning är 960 kronor.»

Vidkommande den ökade utgift, som styrelsens angivna förslag skulle medföra för telegrafverket, har styrelsen meddelat, att antalet extra ordinarie kontorsskrivare hos styrelsen utgör 10, antalet extra ordinarie assistenter 57, antalet extra ordinarie telegrafister 239 samt antalet lands- och lokaltelefonister 2,062. Ökningen i utgifter har, inklusive ökad vikariatsersättning, av styrelsen beräknats för helt år till följande belopp:

för extra ordinarie kontorsskrivarna.....	kronor	600: —
» » » assistenterna	»	6,840: —
» » » telegrafisterna	»	21,840: —
» lands- och lokaltelefonisterna	»	134,030: —

eller tillhopa kronor 163,310: —

Beträffande tidpunkten för de föreslagna avlöningsförhöjningarnas trädande i tillämpning, har styrelsen, med hänsyn till att förhöjningarna närmast betingas av de sedan längre tid rådande dyra levnadskostnaderna, ansett densamma böra sättas till den 1 januari 1916. Därvid borde vederbörande äga att, i likhet med vad som skedde genom nådiga brevet den 28 november 1912, för uppflyttning till åtnjutande av högre avlöning tillgodoräkna sig tiden före förstnämnda dag.

I anledning av telegrafstyrelsens berörda framställning har 1915 års kommission för gemensamma avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken med flera verk, på grund av under hand erhållet uppdrag, avgivit utlåtande och därvid tillstyrkt framställningen.

Kommissionen anför följande:

»Sammanställas de av telegrafstyrelsen nu föreslagna avlöningarna till e. o. tjänstemän vid telegrafverket med de avlöningar, som äro bestämda för motsvarande ordinarie tjänstemän inom samma verk, befinner, att icke i något fall den föreslagna slutavlöningen för extra ordinarie tjänsteman uppgår till begynnelseavlöningen för vederbörande ordinarie tjänsteman; vadan ur berörda synpunkt icke torde föreligga några betänkligheter mot bifall till förslaget.

Om de nu föreslagna avlöningarna till extra ordinarie personal vid telegrafverket jämföras med de avlöningar, som tillerkänts extra ordinarie befattningshavare inom postverket och statens järnvägar, synes förslaget icke heller därvidlag giva anledning till någon erinran, utom måhända vad angår extra ordinarie assistenter.

För extra ordinarie assistenter har telegrafstyrelsen nu ifrågasatt en avlöning av lägst 1,260 kronor och högst 1,650 kronor å billigaste ort, vilken slutavlöning skulle kunna intjänas efter sammanlagt 5 år.

Manlig extra ordinarie postexpeditör åtnjuter enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder en begynnelseavlöning å billigaste ort av 1,350 kronor och en slutavlöning efter 2 år av 1,500 kronor.

För manlig extra ordinarie tjänsteman av högre grad vid statens järnvägars distrikt har avlöningen hitintills utgått med å billigaste ort 1,260 kronor, vilken avlöning efter 3 år kunnat höjas till 1,500 kronor. Från och med september månad år 1916 har dock kungl. järnvägsstyrelsen bestämt avlöningen för dylik tjänsteman till å billigaste ort 1,680 kronor för år räknat, varvid emellertid någon avlöningsförhöjning icke kan förekomma.

Då sålunda den föreslagna slutavlöningen för extra ordinarie assistent överstiger slutavlöningen för manlig extra ordinarie postexpeditör, skulle förslaget i denna del kunna giva anledning till tvekan, men vid nyssnämnda förhållande beträffande de extra ordinarie tjänstemännen vid statens järnvägars distrikt har kommissionen ansett sig icke böra avstyrka framställningen uti ifrågavarande avseende.»

Genom nådigt brev den 13 oktober 1916 har Kungl. Maj:t utfärdat bestämmelser angående avlöningar till ifrågavarande extra tjänstemän i enlighet med vad styrelsen föreslagit.

Jag övergår härefter till redogörelse för styrelsens nu föreliggande framställning.

1. Telegrafstyrelsen.

Beträffande tjänstemännen hos telegrafstyrelsen föreslår styrelsen uppförandet å ordinarie stat av tre nya byråtjänstemannabefattningar av den lägre lönegraden, en ny linjeingenjörsbefattning och sju nya kontorsskrivarbefattningar hos styrelsen.

Ytterligare tre
byråtjänste-
män av lägre
graden.

I fråga om de föreslagna byråtjänstemännen anför styrelsen följande:

»De tre byråtjänstemannabefattningarna skulle avses för styrelsens linjebyrå, nämligen en för huvudförrådet och två för byråns kansli.

Arbetet å huvudförrådet, som centralt upphandlar all materiel för verkets behov, har under senare åren ökats så starkt, att förrådsintendenten måst till den honom biträdande assistenten överlämna en stor del av sin arbetsbörd. Sålunda åligger det numera assistenten att hava överinseendet över huvudförrådets blankettförråd med all därtill hörande expedition, att föra underhandlingar med leverantörer av blanketter för hela verkets behov, belöpande sig till en årlig kostnad av omkring 200,000 kronor, att omhänderhava huvudförrådets kassa samt verkställa sådana utbetalningar för förrådet, som icke direkt ske genom huvudkassan, nämligen avlöningar till förrådspersonalen, frakter och tullavgifter m. m., tillsammans uppgående till omkring 100,000 kronor för år, att ombesörja månatlig redovisning av huvudförrådets medel och inför förrådsintendenten ansvara för densamma s rikthet samt att i förrådsintendentens frånvaro utföra de honom åliggande, löpande göromålen och i övrigt såsom förrådsintendentens närmaste man biträda med det dagliga arbetet å förrådet. Arten och omfattningen av assistentens arbetsåligganden hava alltså numera till följd av rörelsens tillväxt blivit sådana, att styrelsen anser det nödvändigt bereda honom byråtjänstemans tjänsteställning. Den assistenttjänst, som härigenom skulle bli ledig, kan emellertid ändock icke indragas, emedan redan nu stadigvarande biträde av ytterligare en tjänsteman å huvudförrådet måst anlitas.

Det arbete, som skulle utföras av de två andra föreslagna nya byråtjänstemännen, bestrides för närvarande av två extra ordinarie byråtjänstemän, vilka varit hos styrelsen anställda i respektive 13 och 10 år och befordrats till extra ordinarie byråtjänstemän, den ene år 1908 och den andre år 1911. En av dessa extra ordinarie byråtjänstemän har det maktpåliggande samt synnerlig vana och noggrannhet krävande uppdraget att vidmakthålla alla kartor över telegraf- och telefonlinjer och ledningar samt taxeorråden, att årligen utgiva för linje- och trafikdistriktens behov erforderliga kartor över landsledningarna och då så erfordras över interurban- och telegrafledningarna, att redigera de omfattande tabeller, som likaledes årligen måste utgivas över rikstelefonnätets och telegrafnätets sträckning m. m., att upprätta de ledningsstatistiska uppgifter, som för varje år krävas dels för styrelsens årsberättelse, dels för den internationella by-

rån i Bern och dels för vissa utländska publikationer, samt att handhava och ordna handlingar och ritningar rörande telegrafverkets husbyggnadsverksamhet. Den andra extra ordinarie byråtjänstemannen å linjebyrån har till huvudsaklig uppgift att omhändervärd och komplettera löpande årets plan för nyanläggningsarbeten, sedan densamma blivit av styrelsen fastställd, samt upprätta och expediera alla order angående nyanläggningar och underhållsarbeten och föra orderbok över arbetena, att föra liggare över alla telegrafverkets stationer i fråga om anläggning, frikrets och förändring av abonnentantal, att föra liggare jämväl över förhyrda och av telegrafverket uthyrda lokaler samt förvara upprättade hyreskontrakt, att bearbeta och uppgöra sammandrag över inkomna rapporter över stations- och ledningsfel, att hava under sin vård överenskommelser och kontrakt dels med stadsmyndigheter rörande jordkabelledningar, brandtelegraf och till kommuner upplåtna ledningar, dels med statens och enskilda järnvägar angående gemensamma linjer, dels med enskilda angående disponerande av platser för lednings- och kabelfästen, att likaledes vårda ritningar över belysningsanordningar i telegrafverkets lokaler i hela landet och över tekniska anordningar å stationerna samt att föra förteckningar m. m. över den hemliga telefonmaterielen. Av det anförda torde framgå, att jämväl beskaffenheten av dessa två extra ordinarie byråtjänstemäns åligganden bör föranleda, att deras tjänster nu överföras till ordinarie stat.»

Antalet ordinarie byråtjänstemän av den lägre lönegraden, som enligt 1917 års stat utgör 9, skulle vid bifall till nu framställda förslag komma att ökas till 12.

Å styrelsens konstruktionsavdelning är, förutom föreståndaren, anställd en ordinarie linjeingenjör, vars tjänst vid linjedistriktet upprätthålles av en extra ordinarie sådan tjänsteman. Då detta förhållande icke längre kan fortsätta och då den ifrågavarande linjeingenjören allt jämt kommer att bli behöflig för konstruktionsavdelningen, finner styrelsen nödvändigt, att i 1918 års stat upptages ytterligare en linjeingenjörsbefattning hos styrelsen, varigenom antalet dylika befattningshavare skulle ökas till fyra.

Ytterligare en linjeingenjör.

Hos styrelsen äro för närvarande anställda tio extra ordinarie kontorsskrivare. Av dessa uppehålla, enligt vad styrelsen meddelar, åtminstone sju befattningar av permanent art, nämligen tre å kassaavdelningen, två å revisionsavdelningen, en å huvudförrådet och en å trafikbyrån. Dessa sju befattningar anser styrelsen böra överföras till ordinarie stat. Härigenom skulle antalet ordinarie kontorsskrivare hos styrelsen, vilka allt sedan år 1908 bibehållits vid 18, ökas till 25.

Ytterligare sju kontorsskrivare.

Avlöningarna till ordinarie tjänstemän hos styrelsen, utgörande enligt 1917 års stat med inberäkning av avlöningen enligt övergångsstat

till en tjänsteman av 1:sta lönegraden 241,560 kronor, skulle i anledning av vad ovan föreslagits komma att för år 1918 ökas med:

för tre nya byråtjänstemän av lägre lönegraden, begynnelseavlöning à kr. 3,400	kronor 10,200
» en ny linjeingenjör, begynnelseavlöning	» 4,600
» sju nya kontorsskrivare, begynnelseavlöning à kr. 1,260	» 8,820
eller tillhopa	kronor 23,620
Den nuvarande ordinarie personalens hos styrelsen avlöningar äro för år 1918 beräknade till ett belopp, som överstiger vad i 1917 års stat upptagits med ...	» 2,230
Sammanlagda ökningen för år 1918 utgör således	kronor 25,850

Tillhopa skulle alltså avlöningarna för år 1918 till ordinarie tjänstemän hos styrelsen enligt såväl avlönings- som övergångsstaten uppgå till 267,410 kronor.

Anslaget till
e. o. tjänstemän,
vikariatsersättning
m. m.

Arvodena till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. hos styrelsen hava, enligt vad styrelsen meddelar, under åren 1914 och 1915 uppgått till 69,353, respektive 91,958 kronor. Styrelsen upplyser, att ökningen till väsentlig del är beroende dels på det ökade behovet av tillgång till ritpersonal för uppgörande av konstruktionsritningar och dels därpå, att till följd av det stegrade arbetet vid stationerna en del hos styrelsen anställd trafikpersonal måst provisoriskt förflyttas till stationerna och arbetet inom styrelsen i stället utföras av tillfälligtvis inkallad extra personal. Styrelsen erinrar därjämte, att utbetalningarna från förevarande anslag komma att ökas jämväl med arvodet till en extra föredragande för radiotelegrafärenden, varom styrelsen i underdånig skrivelse den 15 september 1916 gjort framställning. För år 1917 är ifrågavarande anslag å avlönings- och övergångsstat beräknat till sammanlagt 62,800 kronor. Oaktat de överflyttningar från den extra ordinarie till den ordinarie staten, som dels komma att ske med tillämpning av 1917 års stat och dels av styrelsen i nu föreliggande framställning föreslagits, anser styrelsen, att för år 1918 ändock erfordras ett anslag för ändamålet å 80,000 kronor eller således 17,200 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

Departements-
chefen.

Beträffande de av styrelsen föreslagna tre nya byråtjänstemannabefattningarna av den lägre lönegraden, synes mig vad styrelsen anfört i

fråga om arten och omfattningen av de tjänsteåligganden, som skulle medfölja dessa befattningar, tillräckligt tala för deras uppförande å styrelsens ordinarie stat. Vad särskilt angår den föreslagna byråtjänstemannabefattningen å styrelsens huvudförråd, vill jag nämna, att å huvudförrådet, som förestås av förrådsintendenten, dessutom äro anställda 3 telegrafassistenter, 1 telegrafist, 3 kontorsskrivare och 2 linjeförmän samt vid magasinerna 12—15 arbetare. Av dessa tjänstemän har en av assistenterna måst påläggas utförandet av en del självständiga arbeten, vilka förrådsintendenten icke numera medhinner, såsom överinseendet över blankettförrådet, underhandlingar med leverantörer av blanketter, handhavandet av huvudförrådets kassa, utbetalandet av avlöningar till förrådspersonalen samt av frakter och tullavgifter, redovisandet av huvudförrådets medel m. m. Denne tjänsteman har jämväl i övrigt biträtt förrådsintendenten och såsom dennes närmaste man inträtt i hans ställe under hans frånvaro, för vilket ändamål han måst sätta sig in i det ledande arbetet, så att detsamma även i förrådsintendentens frånvaro skall kunna fortgå utan avbrott. Täta ombyten av innehavare utav ifrågavarande befattning måste givetvis medföra stora olägenheter, men detta skulle kunna förekommas genom att assistenten i fråga gjordes till byråtjänsteman, för vilken befattning avlöningen är så tillmätt, att mindre anledning förefinnes för dess innehavare att söka sig annan befattning vid verket. Det torde böra tilläggas, att värdet av de utav huvudförrådet gjorda inköp, enligt vad jag inhämtat, belöpt sig till 3,672,545 kronor år 1913, 4,128,054 kronor år 1914, 5,896,365 kronor år 1915 och 5,970,163 kronor under de tio första månaderna år 1916.

Jämväl övriga föreslagna nya befattningar hos styrelsen finner jag påkallade av verkets fortgående utveckling, och har jag därför ej något att erinra mot styrelsens framställning härutinnan. Enligt vad styrelsen meddelat, hava de sju äldsta av de hos styrelsen för närvarande anställda extra ordinarie kontorsskrivarna vunnit anställning hos styrelsen, en år 1909, en år 1912, tre år 1913 och två år 1914.

Styrelsen har vidare ifrågasatt förhöjning av anslaget till arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. I detta sammanhang ber jag få erinra, att Kungl. Maj:t den 29 september 1916, i anledning av styrelsens i skrivelse den 15 september 1916 gjorda framställning, för tiden från och med den 1 oktober 1916 till och med den 30 juni 1917 förordnat en extra byråchef hos styrelsen för handläggning av ärenden angående radiotelegrafväsendet ävensom bemyndigat styrelsen att till den extra byråchefen utbetala ett arvode av 8,000 kronor för år, att utgå av förevarande anslag. Styrelsen hade i sin skrivelse

hemställt om förordnande för en dylik extra byråchef för en tid av tre år. Ehuru Kungl. Maj:t icke fann skäl för närvarande utsträcka förordnandet för så lång tid framåt, torde det dock med hänsyn till radiotelegrafväsendets stora betydelse och fortgående utveckling vara ställt utom tvivel, att en dylik extra föredragande hos styrelsen kommer att erfordras för åtskilliga år framåt. Därjämte må erinras, att förhöjning av anslaget föranledes jämväl av de ändrade avlöningsvillkor i fråga om vissa extra ordinarie tjänstemän, varom Kungl. Maj:t på sätt jag förut nämnt förordnat.

Med hänsyn till vad jag nu anfört och till den ökade belastning å anslaget i övrigt, som torde bliva följderna av styrelsens växande behov av extra arbetskrafter, finner jag någon jämkning av det begärda anslagsbeloppet icke böra ske.

Vid bifall till vad nu föreslagits skulle summan av samtliga anslag till telegrafstyrelsen behöva upptagas till 347,410 kronor, *utgörande 43,050 kronor högre belopp än motsvarande anslag enligt 1917 års avlönings- och övergångsstaten.*

2. Linjedistriktet.

Ökat antal linjeingenjörer, kvinnliga bokhållare, linjeunderbefäl och reparatörer.

I fråga om linjedistriktet anför styrelsen, att där erfordras uppförande å ordinarie stat av följande nya tjänster, nämligen 4 linjeingenjörer, 9 kvinnliga bokhållare, 3 linjemästare av 2:dra lönegraden, 2 linjeförmän av 1:sta och 20 linjeförmän av 2:dra lönegraden samt 9 reparatörer av 1:sta och 28 reparatörer av 2:dra lönegraden.

I fråga om dessa nya befattningar anför styrelsen följande:

»De sju linjedistriktet vid telegrafverket äro med hänsyn till anläggnings- och underhållsarbeten uppdelade i linjesektioner, av vilka i regel linjedirektören själv förestår en samt de andra förestås av linjeingenjörer med egen linjeexpedition. Allt efter som rikstelefonnätet utsträcker till nya trakter av landet eller anläggningarna inom ett distrikt eljest tillväxa, måste nya linjesektioner med linjeingenjörer såsom föreståndare avskiljas för att över anläggningarna skall kunna utövas erforderlig tillsyn. Under senare åren hava dels inom det sjunde linjedistriktet, eller övre Norrland, oavbrutet så omfattande nya anläggningar tillkommit i trakter, där rikstelefon förut icke alls eller endast sparsamt förekommit, dels ock det till fjärde eller Stockholmsdistriktet hörande landstelefonnätet tillvuxit i sådan grad, att det för beredande av erforderlig tillsyn över arbetena är nödvändigt att inom de två nämnda linjedistriktet avskilja två nya linjesektioner att förestås av två ordinarie linjeingenjörer. Vidare har sedan flera år

tillbaka dels en linjeingenjör haft ständig sysselsättning med byggande av större telefonstationer, vilket arbete synes komma att i framtiden kräva ännu mera arbetskraft, dels ock en ordinarie verkstadsingenjör måst tagas i anspråk vid linjedistriktet såsom stationsingenjör vid Stockholms telegraf- och telefonstationer och såsom biträde å fjärde linjedistriktets byrå. Då den förstnämndes av dessa två ingenjörer befattning icke vidare kan undvaras för det ordinarie arbetet vid linjedistriktet och den person, som upprätthåller den nyssnämnde till linjedistriktet tagna verkstadsingenjörrens tjänst, icke är villig att kvarstanna vid verket, därest han icke vid 1918 års ingång kan påräkna att bliva ordinarie innehavare av tjänsten, har styrelsen, i betraktande jämväl av svårigheten att under den rådande ingenjörskrisen kunna behålla extra ingenjörer vid verket, funnit nödigt, att i staten för år 1918 uppföras inalles fyra nya linjeingenjörsbefattningar vid linjedistriktet, varigenom dessa befattningars antal skulle ökas till 25. Begynnelseavlöningen för linjeingenjör är 4,600 kronor.

De nio nya kvinnliga bokhållarbefattningarna erfordras dels vid linjedistriktsbyrån i Malmö, där två sådana befattningshavare skulle placeras, dels ock vid linjeexpeditionerna i Hälsingborg, Karlstad, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund. Samtliga dessa tjänster hava under flera år måst uppehållas av extra ordinarie personal. Härigenom skulle antalet bokhållare vid linjedistriktet ökas till 28. Begynnelseavlöningen för bokhållare är, oberäknat förekommande dyrortstillägg, 1,020 kronor.

De föreslagna nya underbefäls- och reparatörsbefattningarna skulle fördelas sålunda: 1 linjemästare av 2:dra lönegraden inom vardera av andra, tredje och sjunde linjedistriktet, 1 linjeförman av 1:sta lönegraden i Norrköping och Växjö, 8 linjeförmän av 2:dra lönegraden inom första, 2 inom andra, 2 inom tredje, 4 inom fjärde, 2 inom sjätte och 2 inom sjunde linjedistriktet, 3 reparatörer av 1:sta lönegraden i Göteborg, 2 i Stockholm samt 1 i Karlskrona, Nässjö, Uppsala och Örebro, 5 reparatörer av 2:dra lönegraden i Göteborg samt 1 i Bäckefors, Eksjö, Falkenberg, Halmstad, Hässleholm, Karlstad, Landskrona, Lidköping, Lindesberg, Ludvika, Lund, Malmö, Mjölby, Robertsfors, Skara, Södertälje, Sölvesborg, Uppsala, Vadstena, Värnamo, Ånge, Örnsköldsvik och Östersund. Samtliga dessa nya befattningar äro betingade av den allt jämt fortgående utvecklingen. De flesta av dem, nämligen de 20 linjeförmanstjänsterna av 2:dra lönegraden och de 28 reparatörstjänsterna av 2:dra lönegraden, uppehållas för närvarande av arbetare. De 14 övriga nya tjänsterna åter bestridas nu på förordnande av lägre befattningshavare.

Vid bifall till styrelsens föreliggande förslag skulle antalet linjemästare av 2:dra lönegraden ökas till 29, antalet linjeförmän av 1:sta lönegraden till 47, antalet linjeförmän av 2:dra lönegraden till 78, antalet reparatörer av 1:sta lönegraden till 31 och antalet reparatörer av 2:dra lönegraden till 313. Begynnelseavlöningarna till nu ifrågavarande tjänstemän utgöra — oberäknat förekommande hyresbidrag och dyrortstillägg, vilket förstnämnda bidrag dock icke utgår till linjemästare av 2:dra och linjeförman av 2:dra lönegraden — för linjemästare av 2:dra lönegraden 1,380, för linjeförman av 1:sta lönegraden 1,140, för linjeförman av 2:dra lönegraden och reparatör av 1:sta lönegraden 1,020 och för reparatör av 2:dra lönegraden 960 kronor. På grund av det vid 1916 års riksdag beslutade tillägget till telegrafverkets avlöningsreglemente (§ 4 mom. 5), enligt vilket stadgande linjeförman av 1:sta lönegraden samt reparatör av 1:sta eller 2:dra lönegraden kan vid sitt konstituerande till befattningen tilläggas viss högre avlöning än begyn-

nelseavlöningen, har i statförslaget för år 1918 för de nya befattningarna inom ifrågavarande tjänstemannagrupper räknats med medelavlöningarna i stället för begynnelseavlöningarna.»

Avlöningarna till ordinarie tjänstemän vid linjedistriktet, inberäknade avlöningarna å övergångsstat till en linjeingenjör och en med linjeförman av 1:sta lönegraden i tjänstehänseende likställd materialvakt, uppgå enligt 1917 års stat till ..... kronor 889,510

Härtill komma nu för år 1918 enligt styrelsens förslag avlöningar till:

4 nya linjeingenjörer, begynnelseavlöning å kr. 4,600	»	18,400
9 » bokhållare, begynnelseavlöning å kr. 1,020.....	»	9,180
3 » linjemästare av 2:dra lönegraden, begynnelseavlöning å kr. 1,380	»	4,140
2 » linjeförmän av 1:sta lönegraden, medelavlöning å kr. 1,500	»	3,000
20 » linjeförmän av 2:dra lönegraden, begynnelseavlöning å kr. 1,020	»	20,400
9 » reparatörer av 1:a lönegraden, medelavlöning å kr. 1,380.....	»	12,420
28 » reparatörer av 2:dra lönegraden, medelavlöning å kr. 1,260	»	35,280
Den nuvarande ordinarie personalens vid linjedistriktet avlöningar äro för år 1918 beräknade till ett belopp, som överstiger vad i 1917 års stat upptagits med	»	7,580

Tillhoppa skulle de ordinarie avlöningarna således för år 1918 uppgå till ..... kronor 999,910

eller 110,400 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

I anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatserättning m. m. vid linjedistriktet anser styrelsen någon höjning för år 1918 icke vara erforderlig, i följd varav detta anslag av styrelsen äskats till oförändrat belopp, 60,000 kronor.

För belysande av behovet av nya linjeingenjörsbefattningar har jag från styrelsen infortrat vissa uppgifter angående utvecklingen av rikstelefonnätet under de senare åren. *Departements-
chefen.*

Utvecklingen av telegrafverkets apparat- och ledningsnät under tiden efter år 1911 inom hela riket samt antalet linjeingenjörer under varje år inom samma tidsperiod ävensom antalet apparater, linjer och ledningar per linjeingenjör utvisas av följande tabell:

Datum.	Antal linjeingenjörer vid linjedistrikten.	Antal apparater.		Stolplinje km.		Ledningar km.	
		Summa.	Pr linjeingenjör.	Summa.	Pr linjeingenjör.	Summa.	Pr linjeingenjör.
1/1 1912.....	19	137,799	7,253	27,885	1,468	165,336	8,702
1/1 1913.....	19	148,372	7,809	29,496	1,552	173,744	9,144
1/1 1914.....	20	159,252	7,963	30,470	1,524	183,918	9,196
1/1 1915.....	21	169,794	8,085	31,211	1,486	194,253	9,250
1/1 1916.....	21	181,222	8,630	32,132	1,530	203,426	9,687
1/1 1917.....	21	205,000 ¹⁾	9,762	33,500 ¹⁾	1,595	218,000 ¹⁾	10,381
1/1 1918.....	25	225,000 ¹⁾	9,000	35,000 ¹⁾	1,400	235,000 ¹⁾	9,400

¹⁾ Beräknade siffror.

Utvecklingen under samma tid inom fjärde och sjunde distrikten framgår av följande tabell:

Datum.	Inom IV linjedistriktet.			Inom VII linjedistriktet.		
	Antal apparater.	Stolplinje km.	Ledning km.	Antal apparater.	Stolplinje km.	Ledning km.
1/1 1912.....	33,121	3,004	27,866	3,963	3,156	11,083
1/1 1913.....	36,102	3,087	29,929	4,283	3,628	11,634
1/1 1914.....	39,011	3,310	32,635	4,610	4,053	12,524
1/1 1915.....	41,964	3,379	35,051	4,975	4,387	13,767
1/1 1916.....	45,127	3,388	36,841	5,374	4,546	15,163
1/1 1917.....	50,000 ¹⁾	3,450 ¹⁾	38,000 ¹⁾	6,200 ¹⁾	5,000 ¹⁾	17,000 ¹⁾
1/1 1918.....	55,000 ¹⁾	3,600 ¹⁾	40,000 ¹⁾	6,800 ¹⁾	5,500 ¹⁾	19,000 ¹⁾

¹⁾ Beräknade siffror.

Av nu lämnade uppgifter framgår, att ökningen av telegrafverkets ingenjörspersonal icke hållit jämna steg med verkets tekniska utveckling.

Då härtill kommer, att det tekniska arbetet blir allt mera invecklat, synes mig en förstärkning av ingenjörspersonalen vara nödvändig.

Vad beträffar den linjeingenjör, som enligt styrelsens förslag är avsedd för fjärde linjedistriktet, så skulle denne, enligt vad jag inhämtat, placeras såsom föreståndare för en ny linjesektion, omfattande landsbygden runt Stockholm. Detta område handhaves nu av linjedirektören, vilken emellertid på grund av distriktets tillväxt måste befrias från den direkta ledningen av arbeten.

För sjunde linjedistriktet, vilket omfattar Norrland norr om Nordmaling och Trehörningsjö, har en ny linjeingenjör föreslagits av den anledningen, att de stora avstånden göra det omöjligt för linjedirektören att utan hjälp av en äldre ingenjör tillse de allt mer och mer ökade nybyggnads- och underhållsarbetena inom detta vidsträckta och med dåliga kommunikationer utrustade distrikt. Den linjeingenjör, som föreslagits till distriktet, skulle därför komma att som självständig förestå en del av detsamma med därinom pågående arbeten.

På grund av vad jag nu anfört beträffande de föreslagna linjeingenjörerna och då jämväl övriga av styrelsen föreslagna nya befattningar vid linjedistriktet synas mig betingade av verkets alltjämt fortgående utveckling, anser jag mig böra tillstyrka ifrågavarande befattningars uppförande å ordinarie stat.

I detta sammanhang ber jag få nämna, att, enligt vad jag från styrelsen inhämtat, de 9 extra ordinarie bokhållare, vilka vid bifall till förslaget komma att uppföras å ordinarie stat, tillträta sina nuvarande anställningar, en under vartdera av åren 1907 och 1909, två under år 1910, en under vartdera av åren 1911 och 1912, två under år 1913 samt en under år 1914.

Därjämte vill jag erinra, att samtliga de i förslaget upptagna nya underbefäls- och reparatörsbefattningarna för närvarande uppehållas av lägre befattningshavare eller arbetare. Någon ökning av själva personalen föranledes sålunda icke av förslaget i denna del.

Vid uppgörande av förslaget till avlöningsstat för linjedistriktet har styrelsen i fråga om de nya linjeförmännen av 1:sta lönegraden samt de nya reparatörsbefattningarna räknat med medelavlönning. Då det med säkerhet kan antagas, att en stor del av dem, som komma att konstitueras till dessa nya befattningar, jämlikt stadgandet i § 4 mom. 5 av avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket äro berättigade till högre avlöning än begynnelseavlönning, synes mig intet vara att erinra mot en dylik beräkningsgrund.

Beträffande de vid linjedistriktet å övergångsstat kvarstående två ordinarie tjänstemännen må erinras, att för dem två tjänster hållas vakanta å ordinarie stat. Deras avlöningar komma av denna anledning icke att inverka på storleken av ifrågavarande anslag.

Summan av anslagen för linjedistriktet, utgörande enligt 1917 års stat 949,510 kronor, blir således för år 1918 1,059,910 kronor, vilket innebär en *ökning med 110,400 kronor*.

3. Trafikdistriktet och stationerna.

Vid trafikdistriktet och stationerna föreslår styrelsen från och med år 1918 uppförande å ordinarie stat av följande nya tjänster, nämligen 4 kontrollörer av 1:sta lönegraden, 10 kontrollörer av 2:dra lönegraden, 80 telegrafister, 30 vaktföreståndare, 2 bokhållare, 275 interurbantelefonister, 3 stationsförmän och 12 stationsbiträden.

I fråga om de föreslagna kontrollörstjänsterna av första lönegraden anför styrelsen:

Ytterligare
fyra kon-
trollörer av
1:sta löne-
graden.

»I trafik- och uppördshänseende är landet — med undantag av Stockholms, Göteborgs, Malmö och Sundsvalls stationsområden — indelat i fyra trafikdistrikt, som förestås av telegrafinspektörer, vilkas expeditioner benämnas trafikdistriktsbyråer. Telegrafinspektörens närmaste man är för närvarande av assistents grad. Dock utgår till assistent å trafikdistriktsbyrå, jämlikt nådigt brev den 30 januari 1903, ett särskilt tilläggsarvode utöver avlöningen å högst 600 kronor för år. Det arbete, som åligger förste assistenten å en trafikdistriktsbyrå, är obestriddligen av vida mer krävande och ansvarsfull natur och förutsätter långt större erfarenhet än de göromål, som tillkomma assistenterna i allmänhet. Emedan det åtgår icke ringa tid, innan en assistent å trafikdistriktsbyrå hunnit bliva fullt förtrogen med alla honom tillkommande göromål och innan han kan anses kompetent att självständigt handlägga det arbete, som måste fordras av honom, är det av vikt, att hans tjänsteställning och även avlöningsförmåner äro sådana, att han icke av hänsyn till egna befordringsmöjligheter tvingas att söka sig ut på stationsföreståndarförordnanden, varigenom ombyten av assistent å byrån föranledas långt oftare än för uppnående av ett gott arbetsresultat och för kontinuitetens bibehållande är önskligt. Härtill kommer, att vid förfall eller tjänstledighet för telegrafinspektör det synes lämpligast, att till vikarie för honom förordnas den tjänsteman, som är bäst förtrogen med telegrafinspektörens och trafikdistriktsbyråns åligganden, nämligen förste assistenten å byrån, men att denne tjänsteman då också innehar en högre tjänstegrad än den lägsta manliga trafiktjänstemannens. På nu anförda grunder hava de fyra telegrafinspektörerna vid upprepade tillfällen under senare åren hos styrelsen hemställt om assistenternas å trafikdistriktsbyråerna uppflyttande i kontrollörs lönegrad. Styrelsen, som till fulla delar de av telegrafinspektörerna framhållna synpunkterna, har dock icke velat bringa ärendet under Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning, förrän styrelsen

bildat sig en bestämd uppfattning om, dels huruvida inspektörsinstitutionen borde för framtiden bibehållas i sin nuvarande form och dels huruvida telegrafinspektörerna själva borde uppföras å ordinarie stat eller fortfarande endast på treårigt förordnande uppehålla sina befattningar. Vad den förstnämnda frågan angår, finner sig styrelsen nu kunna göra det uttalande, att inspektörsinstitutionen, som fortgått under nära fjorton år, är i sin nuvarande form synnerligen ändamålsenlig. Däremot torde det i fortsättningen vara lämpligt, att inspektörernas tjänster tillsättas endast medelst förordnande på viss tid, varigenom möjlighet finnes att återflytta en för det krävande inspektörsuppdraget av en eller annan anledning icke längre skickad person till hans ordinarie befattning. För styrelsen föreligger således nu ingen anledning att längre uppskjuta framläggandet av det länge såsom nödvändigt ansedda förslaget om assistenternas å trafikdistriktsbyråerna uppflyttning i kontrollörs av 1:sta lönegraden tjänsteställning. Med telegrafverkets snabbt fortgående utveckling är det också nu mer än tillförne behöfligt, att vid telegrafinspektörens sida finnes en person, som är fullt förtrogen med distriktet, dess tillväxt och utveckling under förflutna år, vilket genom de allt tätare ombytena å ifrågavarande poster varit omöjligt att uppnå. En ändring härutinnan är därför en trängande nödvändighet. Det ökade arbete, som genom telefonreformen måst påläggas trafikdistriktsbyråerna och i främsta rummet drabbat förste assistenterna å dessa byråer, utgör ett ytterligare motiv för styrelsen att just nu på det livligaste tillstyrka dessa tjänstemäns uppflyttande i kontrollörsgraden. Genom att dessa assistenter uppburit ett särskilt arvode å högst 600 kronor, vilket givetvis skall bortfalla, då tjänsterna förändras till kontrollörstjänster, kommer förändringen icke att medföra någon omedelbart ökad utgift för telegrafverket. Tvärtom skulle under de närmaste åren assistenternas uppflyttning i kontrollörs lönegrad komma att innebära en minskad utgift. Såvitt nu kan beräknas, skulle ökning inträda först år 1923 och då belöpa sig till 800 kronor.»

Antalet kontrollörer av 1:sta lönegraden skulle enligt styrelsens förslag från och med år 1918 bliva 11.

Ytterligare
tio kon-
trollörer av
2:dra löne-
graden.

I fråga om de 10 nya kontrollörstjänsterna av 2:dra lönegraden anför styrelsen:

»Dessa tjänster äro alla betingade av behovet att hava tillgång till ökat antal manliga tjänstemän å vissa större stationer för utövande av den tillsyn, som ökningen av personalen och lokalernas tillväxt oavvisligen kräver. Av dessa tjänster äro tre avsedda för Stockholms telefonstation, nämligen en å den på fyra salar nu fördelade lokalstationen och två å de till nya lokaler i dagarna överflyttade interurban- och landsexpeditionerna, en å Göteborgs telefonstation, varest för närvarande endast en kontrollör, som tjänstgör under förmiddagen, finnes anställd men behov föreligger att hava kontrollör tjänstgörande hela dagen, en å Malmö telefonstations interurbanavdelning, en såsom föreståndare för Malmö telegrafstations telegraminlämnings- och budsändningsexpedition, samt en å envar av telefonstationerna i Gävle, Hälsingborg, Norrköping och Örebro, varest hittills kontrollör icke funnits, men nu måste för tillsynens utövande anställas.»

Antalet kontrollörer av 2:dra lönegraden skulle vid bifall till vad nu föreslagits ökas till 22.

Vidare anför styrelsen:

»Genom inrättandet av de föreslagna fjorton nya kontrollörstjänsterna skulle ett motsvarande antal assistenttjänster kunna indragas. Emellertid skulle inom kort behov uppkomma att åter öka antalet sistnämnda tjänster. På grund härav anser styrelsen någon sådan indragning icke nu böra ske, utan antalet assistentavlöningar böra bibehållas vid 125, varigenom en enligt styrelsens mening lämplig proportion uppehålls mellan antalet assistentavlöningar, å ena sidan, samt antalet direktörs-, manliga kommissarie- och kontrollörsavlöningar, å andra sidan. Givetvis skulle styrelsen icke tillsätta flera ordinarie assistentplatser än behovet kräver, men anordningen skulle medföra den fördelen, att ett antal assistentavlöningar funnes till disposition, på samma sätt som förhållandet är med en del kommissarieavlöningar. I staten finnas nämligen upptagna tillhoppa 170 kommissarieavlöningar av 1:sta—7:de lönegraderna, av vilka exempelvis under år 1915 22 icke varit tillsatta.»

I fråga om övriga under förevarande rubrik föreslagna befattningar anför styrelsen:

Ökat antal
biträdes-
tjänster.

»Den allt jämt fortgående, snabba ökningen i trafiken föranleder en motsvarande ökning av den personal, som närmast har densamma om hand. Därav föranledas de ovan nämnda ökningarna av antalet ordinarie telegrafister, interurbantefonister, stationsförmän och stationsbiträden samt 20 av de föreslagna nya vaktföreståndartjänsterna. De övriga 10 vaktföreståndarna, som skulle uppföras på stat, och de två bokhållarna äro avsedda för rikstelefonbyrån vid Stockholms telefonstation. Den kvinnliga personalen därstädes utgöres för närvarande och med iakttagande av de ändringar, som beslutades vid 1916 års riksdag, av 34 tjänstemän, nämligen en telegrafist, en kassör av 1:sta lönegraden, sex bokhållare och 26 ordinarie och extra ordinarie interurbantefonister samt lands- och lokaltelefonister. Med den oerhörda tillväxten av rörelsen vid Stockholms telefonstation har det visat sig nödvändigt att uppdelade rikstelefonbyråns arbeten på särskilda avdelningar med var sitt bestämda åliggande, som för varje avdelning är av alldeles speciell art. För att undvika att byråns personal, som till största delen utgöres av telefonutbildade tjänstemän, skall till men för arbetet söka sig åter till tjänstgöring å själva telefonstationen, är det vidare önskligt, att avlöningen till byråpersonalen regleras så, att allt för täta ombyten av nu nämnd anledning förekommas. Styrelsen föreslår därför, att i staten upptagas de ifrågasatta 10 vaktföreståndar- och 2 bokhållartjänsterna, varigenom de för rikstelefonbyrån avsedda ordinarie avlöningarna skulle komma att utgöras av en telegrafist-, en kassörs-, 10 vaktföreståndar- och 8 bokhållaravlöningar. Den personal å byrån, som icke kan eller bör tilldelas ordinarie tjänst inom någon av de nyss nämnda tjänstemannagrupperna, har styrelsen för avsikt att tilldela avlöning såsom extra ordinarie bokhållare. Därest den nu angivna organisationen genomföres, skulle det hittills år för år återkomna behovet av att begära nya avlöningar för den ifrågavarande byråns personal kunna undvikas.»

Styrelsens förslag i avseende å den förevarande personalen innebär, att antalet telegrafister skulle ökas till 473, vaktföreståndare till 123, bokhållare till 11, interurbantefonister till 1,285, stationsförmän till 12 och stationsbiträden till 77.

Begynnelseavlönningarna för de sålunda föreslagna nya ordinarie tjänsterna vid trafikdistrikten och stationerna belöpa sig till:

4 kontrollörer av 1:sta lönegraden å kronor 3,800	kronor	15,200:—
10 » » 2:dra » » » 3,400	»	34,000:—
80 telegrafister å kronor 1,260	»	100,800:—
30 vaktföreståndare å kronor 1,260	»	37,800:—
2 bokhållare å kronor 1,020	»	2,040:—
275 interurbantefonister å kronor 960	»	264,000:—
3 stationsförmän å kronor 1,020	»	3,060:—
12 stationsbiträden å kronor 900	»	10,800:—
		<hr/>
		eller tillhopa kronor 467,700:—

Den nuvarande ordinarie personalens uppflyttning i högre avlönings- och löneklasser samt omsättningen bland samma personal medför för år 1918 en ökning av anslagsbehovet under rubriken trafikdistrikten och stationerna med ..... kronor 51,525:—

Den sammanlagda *ökningen* av anslagen i fråga belöper sig alltså enligt styrelsens förslag till ..... » 519,225:—

Anslaget till
e. o. tjänste-
män, vikariats-
ersättning
m. m.

I fråga om anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna anför styrelsen, att från detta anslag utbetalats:

under år 1911	.....	kronor 2,221,987,
» » 1912	.....	» 2,321,340,
» » 1913	.....	» 2,606,008,
» » 1914	.....	» 3,009,214,
» » 1915	.....	» 3,440,201.

För år 1916 är anslaget beräknat till 3,110,000 kronor och för år 1917 till 3,530,000 kronor, till vilket sistnämnda belopp det av styrelsen till 3,730,000 kronor föreslagna beloppet blev av Kungl. Maj:t nedsatt. Oaktat styrelsen föreslagit överförande till ordinarie stat av ett mycket

stort antal trafik tjänstemän, har styrelsen dock efter en sorgfällig beräkning funnit, att i följd av den synnerligen kraftigt stegrade trafiken ifrågasättande anslag, varifrån bestridas, bland annat, avlöningarna till extra ordinarie interurbantelefonister samt lands- och lokaltelefonister, måste för år 1918 upptagas till minst 4,700,000 kronor. Vid detta belopp beräknande har styrelsen förutsatt bifall till sin förut av mig återgivna underdåniga framställning om ändring av grunderna för avlöningen till den extra personalen vid telegrafverket i syfte att bereda förhöjda avlöningar till vissa extra befattningshavare. Den därigenom uppkomna ökning, som för år 1916 belöper sig till omkring 163,000 kronor, har av styrelsen med hänsyn till det ökade antal sådana tjänstemän, som kunde antagas komma att finnas under år 1918, anslagits till omkring 192,000 kronor. I enlighet med vad sålunda anförts har styrelsen i statförslaget för år 1918 upptagit nu ifrågasättande anslag till 4,700,000 kronor eller till 1,170,000 kronor högre belopp än vad i 1917 års stat beräknats.

Beträffande trafikdistrikten och stationerna har telegrafstyrelsen föreslagit ett högst betydande antal nya ordinarie befattningar. Jämväl det ifrågasatta anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättningar m. m. innebär en mycket stor ökning i förhållande till år 1917, eller med 1,170,000 kronor. Med hänsyn härtill har jag ansett mig böra från styrelsen införskaffa ytterligare utredning för bedömning av anslagsbehovet i förevarande hänseenden.

*Departements-
chefen.*

Det är tydligt, att den totala verkliga inkomstsumman under en följd av år i viss mån kan användas såsom mätare av det totala arbete, den biträdande trafikpersonalen — d. v. s. all personal vid trafikdistrikten och stationerna utom telefon- och telegrafdirektörer, telegrafinspektörer, kommissarier och radiokommissarier — haft att utföra under respektive år. Då avlöningen till personalen bör stå i förhållande till det av densamma utförda arbete, kan man alltså genom att ställa den biträdande, ordinarie och icke ordinarie, trafikpersonalens sammanlagda avlöningssumma under ett visst år i relation till den verkliga totala inkomstsumman under samma år och genom att utföra denna relation under en följd av år erhålla en rätt god ledning för bedömning av, huruvida de till personalen utbetalda avlöningarna stått i rätt förhållande till inkomsterna.

Med hänsyn härtill har inom styrelsen upprättats följande tablå:

Å r	Verklig inkomst.	Utbetald avlöning till ordinarie och icke ordinarie biträdande trafikpersonal.	Trafikarbetskostnad per miljon kr. verklig inkomst.	Ökning resp. minskning från föregående år.
1911	15,589,343	4,057,741	260,289	—
1912	17,267,005	4,307,400	249,458	— 10,831
1913	18,358,005	4,771,962	259,939	+ 10,481
1914	20,863,571	5,300,633	254,062	— 5,877
1915	24,765,674	5,830,160	235,413	— 18,649

Såsom av denna tablå framgår, har trafikarbetskostnaden per miljon kronor verklig inkomst — med undantag för år 1913, då den extra ordinarie personalens avlöningar genomgående höjdes — år för år minskats, och har denna minskning under år 1915, då inkomsterna hastigt stegrats i avsevärd grad, varit påfallande stor.

Vidare har inom styrelsen beträffande åren 1911—1918 upprättats följande tablå, utvisande förhållandet mellan den för varje år beräknade avlöningssumman och den för samma år beräknade inkomsten:

Å r	I rikstaten beräknad inkomst.	I fastställd stat beräknad avlöning till ordinarie och icke ordinarie biträdande trafikpersonal.	Beräknad trafikarbetskostnad per miljon kr. beräknad inkomst.	Ökning resp. minskning från föregående år.
1911	14,150,000	3,864,130	273,083	—
1912	15,220,000	4,199,070	275,892	+ 2,809
1913	16,250,000	4,697,330	289,066	+ 13,174
1914	17,500,000	4,790,020	273,715	— 15,351
1915	19,250,000	5,160,380	268,072	— 5,643
1916	20,500,000	5,480,955	267,364	— 708
1917 ¹⁾	{ 22,500,000	{ 6,328,920	{ 281,285	{ + 13,921
	{ 24,500,000	{ 6,128,920	{ 250,160	{ — 17,204
1918 ²⁾	27,000,000	7,810,530	289,279	{ ³⁾ + 7,994
				{ + 39,119

¹⁾ Övre raden för år 1917 avser telegrafstyrelsens i september 1915 upprättade förslag; nedre raden för år 1917 avser Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut.

²⁾ Enligt telegrafstyrelsens förslag.

³⁾ Övre raden avser jämförelse med telegrafstyrelsens förslag för år 1917; nedre raden avser jämförelse med Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut för år 1917.

Denna tablå utvisar en ökning av den beräknade trafikarbetskostnaden per miljon kronor beräknad inkomst under åren 1912 och 1913 samt därefter en i storlek växlande minskning under de följande fyra åren. För år 1918 utvisar tablåen en avsevärd ökning. Då man emellertid i tablåen rör sig med endast beräknade siffror, kan värdet av densamma givetvis icke bliva alltför stort. Särskilt är härvid att märka, att den verkliga inkomsten ofta visat sig avsevärt överstiga den beräknade. Den högst väsentliga ökningen av den antagna trafikarbetskostnaden för 1918, som skulle bliva en följd av ett bifall till styrelsens förslag, synes emellertid giva vid handen, att någon avknappning å de ifrågakvarande anslagskraven borde kunna ske.

Å andra sidan är att märka, att anslagen för den biträdande trafikpersonalens avlöningar under de senaste åren visat sig hava varit alltför knappt tillmätta. Sålunda har det för år 1914 beräknade anslaget överskridits med omkring en halv miljon kronor och det för år 1915 beräknade med omkring 670,000 kronor. Enligt vad styrelsen upplyst synes sannolikt, att anslaget för år 1916 kommer att överskridas med omkring en miljon kronor. Under dessa förhållanden torde i allt fall en betydlig höjning av de i 1917 års stat upptagna anslagen i fråga ej kunna undvikas, därest anslagen skola motsvara behovet.

Efter dessa inledande anmärkningar övergår jag till en detaljerad granskning av styrelsens förslag till inrättande av nya tjänster.

Styrelsen har till en början föreslagit 4 nya kontrollörstjänster av 1:sta lönegraden. De nuvarande kontrollörerna av denna grad, till antalet 7, äro placerade med följande tjänstgöring:

vid Stockholms telegrafstation tre, därav en förestår kassa- och budsändningsexpeditionen och de två andra tjänstgöra alternerande såsom vaktföreståndare å apparatexpeditionen,

vid Stockholms telefonstation två, därav den ene förestår rikstelefonbyrån och den andra tjänstgör såsom förste föreståndare för apparatexpeditionen och teknisk assistent åt telefondirektören,

vid Göteborgs telegrafstation en såsom föreståndare för kassa- och budsändningsexpeditionen, samt

vid Göteborgs telefonstation en såsom föreståndare för apparatexpeditionen.

De föreslagna nya tjänsterna äro avsedda att bereda telegrafinspektörernas närmaste män å trafikdistriktsbyråerna en högre tjänsteställning. Dessa äro för närvarande av assistents grad med rätt till ett

särskilt tilläggsarvode av 600 kronor. Orsaken till att styrelsen begärt dessa tjänstemäns uppflyttande till högre grad är, att därigenom enligt styrelsens förväntan skulle kunna undvikas allt för tätta ombyten å ifrågavarande platser, varjämte de ifrågavarande tjänstemännen av styrelsen ansetts böra, såsom telegrafinspektörernas ställföreträdare under deras ofta påkommande och långvariga tjänsteresor, tilldelas en mera sido- än underordnad ställning gent emot flertalet underlydande telegrafkommissarier.

Med hänsyn till de av styrelsen sålunda anförda omständigheterna synas telegrafinspektörernas ifrågavarande biträden å trafikdistriktsbyråerna böra beredas en högre tjänsteställning än för närvarande är fallet. Emellertid torde tillräckliga skäl icke förefinnas för att de omedelbart — med förbigående av en tjänstegrad — skulle, såsom telegrafstyrelsen föreslagit, uppflyttas till kontrollörer av 1:sta lönegraden utan bör enligt min mening en uppflyttning av befattningarna till kontrollörstjänster av 2:dra lönegraden äga rum. I samband härmed ber jag få påpeka, att kontrollör av 2:dra lönegraden i avlönings- och merithänseende anses närmast likställd med kommissarie av 3:dje lönegraden, vadan de nya befattningshavarna även enligt mitt förslag skulle komma att äga en sido- eller överordnad ställning i förhållande till flertalet telegrafkommissarier.

Att, såsom styrelsen framhållit, den av styrelsen föreslagna uppflyttningen icke skulle omedelbart föranleda ökad utgift för telegrafverket, utan under de närmaste åren till och med medföra minskad utgift, beror därpå, att den ökning i fast avlöning, som assistenterna ifråga därigenom skulle erhålla, motväges av det nuvarande tilläggsarvodets bortfallande. Därest befattningarna i fråga bliva kontrollörstjänster av 2:dra lönegraden, skulle, enligt vad styrelsen meddelat mig och såvitt nu kunnat beräknas, ökad utgift för telegrafverket uppkomma först år 1925 och då belöpa sig till 400 kronor.

Vidare har styrelsen föreslagit 10 nya kontrollörstjänster av 2:dra lönegraden utöver de nu å stat uppförda 12.

Placeringen av de nuvarande kontrollörerna av denna grad och de föreslagna, såvitt deras placering nu kan bedömas, framgår av det följande.

Vid Stockholms telegrafstation äro två kontrollörer nu placerade såsom biträdande vaktföreståndare å apparatexpeditionen, varjämte vid Stockholms telefonstation tjänstgöra ytterligare två, därav en såsom föreståndare för den avdelning av rikstelefonbyrån, som handlägger kontraktsärenden, samt en såsom biträdande vaktföreståndare å apparat-

expeditionen med huvudsaklig tjänstgöring å lokalavdelningen. Vid denna sistnämnda station skulle enligt styrelsens förslag tillkomma en kontrollör såsom biträdande vaktföreståndare å lokala apparatexpeditionen för alternering med den förutvarande samt två kontrollörer såsom biträdande vaktföreståndare å de till särskilda lokaler förlagda interurban- och landsexpeditionerna.

Vidare äro tre kontrollörer av 2:dra lönegraden placerade i Göteborg, därav två vid telegrafstationen såsom vaktföreståndare å apparatexpeditionen samt en vid telefonstationen såsom föreståndare för rikstelefonbyrån. Vid sistnämnda station skulle enligt förslaget tillkomma en kontrollör som vaktföreståndare för att alternera med den nuvarande, vid samma station anställda kontrollören av 1:sta lönegraden.

Vid Malmö telegrafstation tjänstgöra för närvarande två kontrollörer av 2:dra graden såsom vaktföreståndare å apparatexpeditionen. Här skulle enligt förslaget tillkomma en såsom föreståndare för telegraminlämnings- och budsändningsexpeditionen.

Vid Malmö telefonstation tjänstgör vidare en kontrollör av 2:dra graden såsom vaktföreståndare å apparatexpeditionen. Vid denna station skulle enligt förslaget tillkomma en såsom biträdande föreståndare, särskilt för interurbanexpeditionens räkning.

Återstående två av de nuvarande kontrollörerna av 2:dra graden tjänstgöra vid Sundsvalls telegrafstation såsom vaktföreståndare å apparatexpeditionen.

Utöver vad jag nu nämnt skulle enligt styrelsens förslag tillkomma en ny kontrollör av 2:dra graden å envar av telefonstationerna i Gävle, Hälsingborg, Norrköping och Örebro.

Beträffande behovet av kontrollörer å dessa telefonstationer tillåter jag mig framhålla, att då å Malmö telefonstation år 1904 placerades en kontrollör såsom vaktföreståndare, utgjorde stationens apparatantal 2,855 och dess personal 62, under det att för närvarande motsvarande siffror äro:

i Gävle	4,875	apparater	och	92	tjänstgörande,
» Hälsingborg	4,664	»	»	96	»
» Norrköping	4,420	»	»	96	»
» Örebro	4,155	»	»	92	»

Styrelsens förslag till de nya kontrollörstjänsterna av 2:a graden har icke givit mig anledning till erinran. Därest, såsom jag föreslagit

assistenterna å trafikdistriktsbyråerna uppflyttas till kontrollörer av 2:dra graden, skulle antalet nya sådana tjänster bliva 14.

Det nuvarande i staten upptagna antalet telegrafister och interurbantelefonister utgör respektive 393 och 1,010. Enligt vad styrelsen meddelat, beräknas antalet ständigt förordnade extra ordinarie telegrafister respektive extra ordinarie interurbantelefonister den 1 januari 1917 uppgå till 287 respektive 318, vilket antal emellertid under sistnämnda år anses komma att avsevärt höjas — beträffande extra ordinarie interurbantelefonisterna med omkring 200. Styrelsen har nu föreslagit en högst väsentlig ökning av antalet telegrafister och interurbantelefonister nämligen med respektive 80 och 275. Vid bedömande av styrelsens framställning särskilt i denna del måste man enligt min mening taga hänsyn till, att telegraf- och telefontrafiken till följd av de under krisen rådande förhållanden visat en särdeles stark stegring och att man måhända har att emotse, att trafiken framdeles kommer att nedgå. På grund härav synes man vid uppförande av nya tjänster sådana som de nu ifrågakommande böra förfara med viss försiktighet. Med hänsyn till den abnorma ökningen av telegramtrafiken torde detta särskilt gälla de föreslagna telegrafisttjänsterna. Av dessa skäl anser jag mig böra föreslå en minskning av antalet nya telegrafister till 50 och antalet nya interurbantelefonister till 225.

Beträffande övriga under ifrågakommande rubrik föreslagna nya ordinarie befattningar har jag icke funnit anledning till erinran.

Begynnelseavlönningarna för de av mig nu tillstyrkta nya ordinarie tjänsterna vid trafikdistrikten och stationerna belöpa sig till:

14 kontrollörer av 2:dra lönegraden à kronor 3,400	kronor	47,600: —
50 telegrafister à kronor 1,260	»	63,000: —
30 vaktföreståndare à kronor 1,260	»	37,800: —
2 bokhållare à kronor 1,020	»	2,040: —
225 interurbantelefonister à kronor 960	»	216,000: —
3 stationsförmän à kronor 1,020	»	3,060: —
12 stationsbiträden à kronor 900	»	10,800: —

eller tillhopa kronor 380,300: —

Då nuvarande ordinarie personalens uppflyttning i högre löneklasser och omsättningen bland samma personal för år 1918 medför en ökning av anslagsbehovet av 51,525 kronor, skulle ökningen av anslaget till avlöningar åt den ordinarie personalen vid trafikdistrikten och stationerna i förhållande till 1917 års stat uppgå till 431,825 kronor.

Beträffande anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna må framhållas, att en del av den ifrågasatta ökningen av detta anslag är beroende på de förhöjda avlöningar, som på sätt jag förut nämnt numera utgå till vissa extra befattningshavare vid trafikdistrikten och stationerna. Denna ökning har av styrelsen för år 1918 beräknats till 192,000 kronor. Därjämte skulle anslaget ytterligare komma att belastas på grund av den av mig föreslagna minskningen av antalet nya ordinarie tjänster. I den mån de av styrelsen föreslagna befattningarna erfordras för telegrafverkets rörelse, måste nämligen befattningarna, därest de icke uppföras å ordinarie stat, uppehållas av extra tjänstemän. Den av styrelsen föreslagna ökningen av ifrågavarande anslag uppgår emellertid, enligt vad jag förutnämnt, till ett så betydande belopp som 1,170,000 kronor och synes vara beräknad med utgångspunkt från den abnorma trafiken under de senaste åren. Av samma skäl, som föranlett mig att föreslå minskning av antalet nya ordinarie tjänster under förevarande rubrik, anser jag mig därför böra ifrågasätta, att anslaget upptages till lägre belopp än styrelsen begärt eller till 4,600,000 kronor, motsvarande en ökning med 1,070,000 kronor i förhållande till vad i 1917 års stat beräknats.

Vid bifall till mitt förslag komma således anslagen till trafikdistrikten och stationerna för år 1918 att uppgå till 8,040,795 kronor mot 6,538,970 kronor för år 1917, vilket innebär en ökning med 1,501,825 kronor.

4. Verkstaden.

Beträffande avlöningarna till ordinarie tjänstemän vid verkstaden torde desamma, i enlighet med telegrafstyrelsens förslag, för år 1918 böra beräknas till 53,900 kronor eller 940 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

5. Särskilda anslag.

I fråga om utgifterna från anslaget för *uppbördsprovision* meddelar styrelsen att de uppgått till:

under år 1911.....	kr. 209,835,
» » 1912.....	» 221,031,
» » 1913.....	» 228,790,
» » 1914.....	» 239,294,
» » 1915.....	» 252,609.

I 1916 och 1917 års stater är anslaget upptaget till 250,000 respektive 260,000 kronor.

Styrelsen upplyser, att uppbördsprovisionen i procent av nettoinkomsterna utgjort:

under år 1911 omkring	1,35	procent
» » 1912	» 1,28	»
» » 1913	» 1,25	»
» » 1914	» 1,15	»
» » 1915	» 1,02	»

samt förslagsvis upptagits:

för år 1916 till omkring	1,22	procent
och » » 1917	» 1,06	»

av samma års i riksstaten beräknade nettoinkomster. Enär uppbördsprovisionen utgår med en i förhållande till inkomstökningen å stationerna fallande procent, anser sig styrelsen, under erinran att provisionen beräknas å bruttoinkomsterna, böra för år 1918 upptaga anslaget i fråga till 280,000 kronor, motsvarande ungefär 1,04 procent av den för året beräknade nettoinkomsten. Ökningen av anslaget från år 1917 blir alltså 20,000 kronor.

Felräkningspenningarna hava under år 1915 belöpt sig till 30,397 kronor. För år 1918 föreslår styrelsen, att anslaget till felräkningspenningar upptages till 35,000 kronor eller 10,000 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

Anslaget för *hyresbidrag*, för år 1917 beräknat till 170,000 kronor, anser styrelsen med hänsyn jämväl tagen till förslagen om uppförande i 1918 års stat av ett antal nya tjänster, för vilka sådant bidrag utgår, icke böra för år 1918 upptagas till lägre belopp än 190,000 kronor, innebärande en förhöjning av 20,000 kronor.

Av liknande anledning anser styrelsen, att anslaget för *dyrortstillägg*, som i 1917 års stat utgör 240,000 kronor, bör för år 1918 beräknas till 260,000, innebärande en förhöjning av 20,000 kronor.

Anslaget till *beklädnad* ökades för år 1917 med 80,000 kronor till 250,000 kronor. Styrelsen meddelar, att under år 1915 utgifterna för beklädnad uppgått till 305,049 kronor, därav 205,888 kronor för inköp

av materialier och 99,161 kronor i tillverkningskostnad m. m. Den höga materialkostnaden under år 1915 föranleddes delvis av att under nämnda år gjordes inköp av uniformstyg för två år i syfte att för framtiden kunna utsända tyget till bearbetning på en lämpligare årstid. Den allt jämt stegrade kostnaden för materialierna och tillverkningen samt ökningen av den personal, som är berättigad till fri uniform, föranleder styrelsen att för år 1918 beräkna anslaget i fråga till 25,000 kronor högre belopp än för år 1917 eller således till 275,000 kronor.

Anslagen för *sjukvård och begravningshjälp* samt för *belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän*, vilka anslag i 1917 års stat upptagits till 80,000 respektive 15,000 kronor, anser styrelsen böra för år 1918 bibehållas vid samma belopp.

Summan av de utav styrelsen sålunda föreslagna *ökningarna å de särskilda anslagen uppgår till 95,000 kronor*, vadan dessa anslag, som i 1917 års stat äro utförda med 1,040,000 kronor, vid bifall till förslaget böra för år 1918 upptagas till 1,135,000 kronor.

Mot vad telegrafstyrelsen föreslagit under rubriken »särskilda anslag» har jag icke funnit anledning till erinran. *Departements-
chefen.*

1917 års avlönings- och övergångsstaten sluta å ett belopp av sammanlagt ..... kronor 8,885,800: —

Här förut av mig föreslagna ökningarna utgöra:

å anslagen för telegrafstyrelsen	kronor	43,050: —
» » » linjedistriktet	»	110,400: —
» » » trafikdistriktet och stationerna	»	1,501,825: —
» » » verkstaden	»	940: —
» de särskilda anslagen	»	95,000: —

1918 års avlöningsstat, varmed övergångsstaten sammanförts, kommer alltså att sluta å ..... kronor 10,637,015: —

eller 1,751,215 kronor högre belopp än det, vartill avlönings- och övergångsstaterna för år 1917 beräknats.

B. Pensions- och understödsstater.

Förslagsanslaget för *livräntor och understöd* anser styrelsen kunna för år 1918 upptagas med oförändrat belopp, 32,500 kronor.

Enligt det för telegrafverkets pensionsinrättning gällande reglemente av den 17 juni 1908 skall *telegrafverkets ständiga bidrag till dess pensionsinrättning* för personalens pensionerande utgöra 1 ¹/₂ procent av det Sverige tillkommande telegramporto för året. Då styrelsen i särskild skrivelse den 22 september 1916 beräknat inkomsterna av telegraffrörelsen för år 1918 till 4,500,000 kronor, varav 75,000 kronor dock utgöra andra inkomster än telegramporto, anser styrelsen ifrågavarande bidrag böra för år 1918 upptagas till förslagsvis 66,375 kronor eller 22,275 kronor högre belopp än i 1917 års stat.

Det fasta årliga bidraget till telegrafverkets pensionsinrättning, vilket bör höjas i den mån nya ordinarie tjänster inrättas, är i 1917 års stat upptaget till 230,329 kronor. Såsom av Kungl. Maj:ts proposition nr 3 till 1916 års riksdag framgår, ingår i nämnda summa ett belopp av 5,417 kronor, som skolat utgå från och med år 1916, men, då så av angivna skäl icke skedde, i stället upptogs med dubbla beloppet för år 1917. Vid beräkning av bidragets storlek för år 1918 bör således till en början det i 1917 års stat uppförda bidraget minskas med 5,417 kronor till 224,912 kronor. Enär den i nämnda proposition till 1916 års riksdag omförmälda frågan om viss ändring i reglementet för telegrafverkets pensionsinrättning vid tiden för styrelsens avgivande av föreliggande förslag till stat för år 1918 ännu icke vunnit sin lösning, har styrelsen i förslaget ökat ifrågavarande bidrag med det belopp, som enligt nu gällande grunder påkallas av inrättandet av de i statförslaget för år 1918 upptagna nya tjänsterna, nämligen:

för	3 byråtjänstemän hos styrelsen à kr. 195	kronor	585:—
»	1 linjeingenjör » »	»	206:—
»	7 kontorskrivare » » à kr. 62	»	434:—
»	4 linjeingenjörer vid linjedistriktet à kr. 206 ...	»	824:—
»	9 bokhållare vid d:o à kr. 56	»	504:—
»	3 linjemästare vid d:o à kr. 125	»	375:—
»	22 linjeförmän vid d:o à kr. 92	»	2,024:—
»	37 reparatörer vid d:o à kr. 79	»	2,923:—

för 4 kontrollörer av 1:sta lönegraden à kr. 103	»	412: —
» 10 » » 2:dra » à kr. 95	»	950: —
» 80 telegrafister à kr. 70	»	5,600: —
» 30 vaktföreståndare à kr. 66	»	1,980: —
» 2 bokhållare à kr. 56	»	112: —
» 275 interurbantefonister à kr. 75	»	20,625: —
» 3 stationsförmän à kr. 37	»	111: —
» 12 stationsbiträden à kr. 22	»	264: —
eller tillhopa		kronor 37,929: —

I staten för år 1918 skulle således enligt styrelsens förslag det fasta årliga bidraget till telegrafverkets pensionsinrättning uppföras med 262,841 kronor eller 32,512 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

Telegrafverkets bidrag till dess änke- och pupillkassa utgör enligt 1917 års stat 24,793 kronor, vilket belopp bör för en var av de i 1918 års statförslag upptagna nya manliga tjänsterna ökas med 27 kronor 50 öre eller, då antalet av dessa tjänster utgör 99, med tillhopa 2,722 kronor 50 öre. Anslaget är därför av styrelsen i statförslaget upptaget till i avrundat tal 27,515 kronor.

Anslaget till *fyllnadspensioner* anser styrelsen för år 1918 kunna bibehållas vid det i 1917 års stat upptagna beloppet 115,000 kronor.

Med anledning av vad nyss yttrats i fråga om viss ifrågasatt ändring i reglementet för telegrafverkets pensionsinrättning, ber jag allenast få omnämna, att telegrafstyrelsen numera i skrivelse den 20 oktober 1916 framlagt förslag i ämnet, vilket emellertid ej är av beskaffenhet att inverka å de under förevarande rubrik upptagna anslagsbelopp.

Departements-
chefen.

På grund av den minskning, som jag föreslagit i fråga om de nya ordinarie befattningarna vid trafikdistrikten och stationerna, bör emellertid det av styrelsen begärda fasta årliga bidraget till telegrafverkets pensionsinrättning minskas med följande belopp, nämligen dels 32 kronor, motsvarande skillnaden mellan bidragsbeloppen för 4 kontrollörer av 1:sta lönegraden och bidraget för motsvarande antal kontrollörer av 2:dra lönegraden, dels 2,100 kronor, motsvarande bidragsbeloppen för 30 telegrafister, och dels 3,750 kronor, motsvarande bidragsbeloppen för 50 interurbantefonister, eller således med tillhopa 5,882 kronor. Ökningen blir sålunda 26,630 kronor.

Mot vad styrelsen i övrigt under förevarande rubrik föreslagit har jag ingen anmärkning att framställa.

Summan av anslagen å 1917 års pensions- och understödsstater utgör	kronor 446,722: —
Enligt vad ovan anförts bör för år 1918 ökning ske med följande belopp:	
å anslaget för det ständiga bidraget till pensionsinrättningen	» 22,275: —
å anslaget för det fasta årliga bidraget till pensionsinrättningen	» 26,630: —
å anslaget för bidraget till änke- och pupillkassan ..	» 2,722: —
vadan pensions- och understödsstaterna i statförslaget för år 1918 utförts med	kronor 498,349: —
eller 51,627 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.	

C. Omkostnadsstat.

Bland anslagen under denna rubrik, vilka alla äro förslagsanslag, möter först anslaget för *stationers och linjers underhåll*. Styrelsen uppger, att för detta ändamål utbetalts:

under år 1911	kronor 2,813,996: —
» » 1912	» 2,914,581: —
» » 1913	» 3,312,013: —
» » 1914	» 3,478,574: —
» » 1915	» 3,490,815: —.

För åren 1916 och 1917 är anslaget för ifrågavarande ändamål beräknat till 3,600,000 respektive 4,000,000 kronor. Enär under år 1915 en mängd större underhållsarbeten måst undanskjutas, hava, såsom av förenämnda siffror framgår, utgifterna för underhållet under samma år endast i jämförelsevis ringa mån ökats. Då dessa arbeten numera måste successivt komma till utförande och då telefonnätet står under en livlig tillväxt, anser styrelsen icke tillrådligt att för år 1918 beräkna utgifterna för ifrågavarande ändamål till lägre belopp än 4,200,000 kronor, innebärande en ökning mot det för år 1917 beräknade anslaget av 200,000 kronor. Till jämförelse erinrar styrelsen, att förevarande anslag ökats: för år 1912 med 100,000, för år 1913 med 200,000, för år 1914 med 300,000, för år 1915 med 225,000, för år 1916 med 275,000 och för år 1917 med 400,000 kronor.

Anslaget för *fastigheter* anser styrelsen för år 1918 kunna bibehållas vid det i 1917 års stat upptagna beloppet, 125,000 kronor.

Beträffande anslaget för *förhyrda lokaler* framhåller styrelsen följande. Enligt § 6 i telefonreglementet av den 29 november 1915 åligger det telegrafverket att vidkännas kostnaderna för lokal för telefonstationer med minst 50 helårsabbonnenter. Då till följd av telefonreformen tillloppet av nya abonnenter särskilt å landsbygden varit synnerligen stort, har telegrafverket i överensstämmelse med nämnda stadgande i telefonreglementet måst förhyra lokaler för ett stort antal stationer, vilkas abonnentantal stigit till 50 eller däröver. Med anledning härav och med hänsyn till behovet av ökade utrymmen för andra stationer anser styrelsen sig böra för år 1918 beräkna ifrågavarande anslag, vilket allt sedan år 1914 varit i staterna upptaget till 230,000 kronor, till 300,000 kronor eller till 70,000 kronor högre belopp än för år 1917.

Anslagen för *mark- och takhyror m. m.* samt för *förråden*, i 1917 års stat upptagna till 75,000 respektive 175,000 kronor, anser styrelsen icke påkalla någon ökning för år 1918.

Beträffande anslaget för *eldning, belysning och städning av tjänstelokaler*, vilket anslag för år 1917 är beräknat till 250,000 kronor, anser styrelsen, att detta anslag till följd av de betydligt stegrade bränslekostnaderna samt det av rikstelefonnätets förut omförmälda tillväxt föranledda ökade antalet lokaler, för vilka telegrafverket har att bestrida kostnaderna för eldning, belysning och städning, bör för år 1918 ökas med 40,000 kronor, och anslaget således beräknas till 290,000 kronor. Styrelsen anser sig därvid böra erinra, att anslaget i fråga var för år 1916 beräknat till 270,000 kronor, men i enlighet med styrelsens förslag minskades med 20,000 kronor för år 1917, av den anledning att i staten uppförts ett särskilt anslag för fastigheter, från vilket anslag utgifterna för fastigheternas centraluppvärmning m. m. skulle bestridas. Styrelsen framhåller emellertid, att vid tiden för avgivande av förslaget om anslagets sänkning för år 1917 telefonreformen ännu icke var beslutad, vadan densamma av styrelsen förut antydda inverkan på utgifterna från förevarande anslag icke kunde överblickas, samt att bränsle-, särskilt ved-, prisens betydliga stegring då ej heller kunde förutses.

Anslaget för *motordrift m. m.* finner styrelsen kunna för år 1918 upptagas till samma belopp som för år 1917 eller 55,000 kronor.

Utgifterna för *stationsinventarier* hava enligt vad styrelsen upplyser under åren 1914 och 1915 uppgått till omkring 175,000 kronor för vardera året. I 1917 års stat är anslaget upptaget till samma belopp. Den betydande prisstegringen å inventarier samt den ökade åtgång, som nya stationslokalers inredning medför, finner styrelsen påkalla en högst väsentlig höjning av anslaget för år 1918, och anser sig styrelsen icke

kunna beräkna höjningen till lägre belopp än 75,000 kronor, i följd var-av anslaget i statförslaget av styrelsen uppförts med 250,000 kronor.

En liknande betydlig höjning finner sig styrelsen jämväl nödsakad påkalla i anslaget till *verktygsinventarier*. Utgifterna från detta anslag, vilket för år 1917 är beräknat till 90,000 kronor, hava under år 1915 belöpt sig till 111,340 kronor. Styrelsen framhåller, att den oerhörda ökningen av anläggnings- och även underhållsarbetena kräver nya verktygsuppsättningar och tätare utbyten av äldre verktyg, samtidigt som prisstegringen å verktyg gjort sig synnerligen kännbar. Med anledning härav hemställer styrelsen, att anslaget för år 1918 måtte höjas med åtminstone 60,000 kronor och således upptagas till 150,000 kronor.

Beträffande anslaget för *blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.* anför styrelsen, att den mer än fördubblade kostnaden för inköp av papper, särskilt till rikstelefonkatalogen och till blanketter, samt den ökade tryckningskostnaden tillika med den av telefon- och telegraftrafikens stegring föranledda större åtgången medför, att även detta anslag måste för år 1918 beräknas till väsentligt höjt belopp. Utbetalningarna från anslaget hava, enligt vad styrelsen meddelar, ökats från 349,187 kronor år 1914 till 469,091 kronor år 1915. Av denna ökning belöpte sig 32,000 kronor på rikstelefonkatalogen och 74,000 kronor på blanketter, skrivmaterialier och tryckningskostnader. Styrelsen anser, att anslaget, som för år 1916 är beräknat till 320,000 kronor och för år 1917 till 350,000 kronor, för år 1918 bör höjas med 100,000 kronor till 450,000 kronor.

På grund av de höjda kostnaderna för järnvägstransporter samt rörelsens utvidgning i allmänhet föreslår styrelsen, att anslaget för *frakt- och transportkostnader*, vilket anslag för år 1917 är beräknat till 120,000 kronor, för år 1918 ökas med 10,000 kronor till 130,000 kronor. Upplysningsvis meddelar styrelsen, att utgifterna för nämnda ändamål utgjorde under år 1914 95,195 kronor och under år 1915 108,369 kronor.

I *postavgifter*, hava enligt vad styrelsen meddelar, under år 1915 utbetalts 87,388 kronor, innebärande en ökning mot närmast föregående året av omkring 10,400 kronor. Styrelsen beräknar, att dessa utgifter för år 1916 skola uppgå till omkring 100,000 kronor och hemställer därför, att anslaget för år 1918 måtte upptagas till 110,000 kronor eller 20,000 kronor högre belopp än enligt 1917 års stat.

Anslaget för *reskostnads- och traktamentsersättning* har allt sedan år 1913 varit beräknat till 60,000 kronor. Styrelsen meddelar nu, att an-

slaget under år 1915 överskridits, i det utgifterna från anslaget då uppgingo till 68,483 kronor. Styrelsen föreslår därför, att detta anslag för år 1918 beräknas till ett med 10,000 kronor förhöjt belopp eller således till 70,000 kronor.

Utgifterna för *telegrafverkets undervisningsanstalt* hava, enligt vad styrelsen upplyser, under åren 1915 och 1916 belöpt sig till omkring 70,000 kronor eller samma belopp, som finnes upptaget i 1917 års stat. Enligt de beräkningar, föreståndaren för undervisningsanstalten på styrelsens anmodan verkställt angående utgifterna för anstalten under år 1918, skulle för sistnämnda år erfordras ett med 10,000 kronor förhöjt anslag eller således 80,000 kronor. Med anledning härav föreslår styrelsen, att sistnämnda belopp upptages i staten för år 1918.

Anslagen för *Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern* samt för *räntor*, utgörande enligt 1917 års stat 3,000 respektive 34,000 kronor, anser styrelsen för år 1918 kunna bibehållas vid sina nyssnämnda belopp.

Vidkommande slutligen anslaget för *diverse utgifter*, vilket anslag för år 1917 är upptaget till 85,478 kronor, meddelar styrelsen, att utbetalningarna från detta anslag ökats från 79,974 kronor år 1914 till 126,296 kronor år 1915. Av denna ökning faller omkring 23,000 kronor på linjedistriktet, stationerna och huvudförrådet samt omkring 23,000 kronor på styrelsens olika avdelningar. Såvitt styrelsen kunnat finna äro åtminstone något över 20,000 kronor av ökningen att anse såsom en tillfällig utgiftspost, som icke bör återkomma under år 1918. För sistnämnda år anser styrelsen därför anslaget till diverse utgifter böra beräknas till omkring 100,000 kronor eller, för avjämnande av driftkostnadsstatens slutsumma, till 104,354 kronor, utgörande 18,876 kronor högre belopp än det i 1917 års stat upptagna.

Mot vad styrelsen i fråga om omkostnadsstaten föreslagit finner jag icke anledning till annan erinran än att, för avjämnande av driftkostnadsstatens slutsumma, anslaget för diverse utgifter torde böra beräknas till 97,636 kronor, utgörande 12,158 kronor högre belopp än det i 1917 års stat upptagna. I fråga om kostnaderna för stationers och linjers underhåll samt beträffande telegrafverkets undervisningsanstalt tillåter jag mig hänvisa till den utredning, som i dessa delar av mig förebragts vid anmälan av motsvarande anslagsfrågor år 1916.

Departements-
chefen.

Summan av anslagen å 1917 års omkostnadsstat
utgör ..... kronor 5,987,478: —

Vid bifall till vad jag föreslagit skulle nedan-
nämnda anslag ökas med följande belopp:

stationers och linjers underhåll	kronor	200,000: —
förhyrda lokaler	»	70,000: —
eldning, belysning och städning av tjänstelokaler ..	»	40,000: —
stationsinventarier	»	75,000: —
verktygsinventarier	»	60,000: —
blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.	»	100,000: —
frakt- och transportkostnader	»	10,000: —
postavgifter	»	20,000: —
reskostnads- och traktamentsersättning	»	10,000: —
telegrafverkets undervisningsanstalt	»	10,000: —
diverse utgifter	»	12,158: —

Till följd härav skulle 1918 års förslag till omkost-
nadsstat komma att sluta å ..... kronor 6,594,636: —
eller 607,158 kronor högre belopp än för år 1917 beräknats.

I telegrafverkets stat för driftkostnader under år 1917 finnes under rubriken *krigstidshjälp* upptaget ett belopp av 160,000 kronor. Styrelsen, som förklarar sig antaga, att, därest sådant anslag jämväl för år 1918 kommer att bliva behöfligt, styrelsen bliver satt i tillfälle att avgiva särskilt förslag i avseende å anslaget storlek, har icke i sitt statsförslag för år 1918 upptagit något belopp under ifrågavarande rubrik.

Kungl. Maj:t läser väl hava för avsikt att, på sätt som under år 1916 ägde rum, jämväl under innevarande år i särskild proposition till riksdagen göra framställning om krigstidshjälp åt vissa befattningshavare inom statsförvaltningen. De härför erforderliga utgiftsbeloppen beträffande de affärsdrivande verken kunna förmodas fortfarande komma att inräknas i driftkostnaderna.

I detta sammanhang vill jag ock nämna, att jag hoppas bliva i tillfälle att under riksdagens lopp underställa Kungl. Maj:t förslag till bestämmelser angående pension för vissa å extra stat upptagna befattningshavare vid statens järnvägar, telegrafverket och statens vattenfallsverk. För bekostande av dylik pensionering, vad telegrafverket vidkommer, läser erforderligt belopp böra för år 1918 inräknas i driftkostnaderna.

Då emellertid slutlig utredning i nu ifrågavarande avseenden ännu ej föreligger, torde driftkostnadsstaten för närvarande få beräknas utan hänsyn till eventuella utgifter för nämnda ändamål.

Till jämförelse mellan den för år 1917 fastställda staten för telegrafverkets driftkostnader samt den av mig nu föreslagna — oberäknat anslag till krigstidshjälp och pensionering av extra personal — ber jag få hänvisa till följande tablå:

S t a t	Belopp för år 1917	Belopp för år 1918	Ökning för år 1918
Avlöningsstat	8,875,000	} 10,637,015	1,751,215
Övergångsstat	10,800		
Pensions- och understödsstater	446,722	498,349	51,627
Omkostnadsstat	5,987,478	6,594,636	607,158
Summor	15,320,000	17,730,000	2,410,000

Med åberopande av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1918 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 17,730,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.

Bilaga.

Förslag
till
Stat för telegrafverkets driftkostnader
under år 1918.

		K r o n o r.	
A. Avlöningsstat.			
1. Telegrafstyrelsen:			
<i>Chef:</i>			
Generaldirektören	arvode	15,000	
<i>Ledamöter:</i>			
3 byråchefer	förslagsvis	27,000	
2 fullmäktige à 3,000 kronor	arvode	6,000	
Generaldirektörens ställföreträdare	»	1,000	
<i>Tjänstemän:</i>			
1 professor	förslagsvis	7,500	
1 byråingenjör.....	}	»	43,500
1 byråkontrollör			
1 förrådsintendent			
1 föreståndare för undervisningsanstalten.....			
1 kamrer			
1 sekreterare			
1 sekreterare och aktuarie			
12 övriga byråtjänstemän.....	»	59,200	
1 tjänsteman av 1:a lönegraden å övergångsstat	»	4,000	
Transport		163,200	

		K r o n o r.	
	Transport	163,200	
4 linjeingenjörer	förslagsvis	18,800	
1 kontrollör av 1:sta lönegraden	»	3,800	
7 assistenter	»	20,000	
1 föreståndare för katalogexpeditionen	»	2,400	
5 telegrafister	»	7,500	
25 kontorsskrivare	»	40,350	
8 vaktmästare	»	11,160	
Förste vaktmästare	arvode	200	
		267,410	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	förslagsvis	80,000	347,410
2. Linjedistriktet:			
7 linjedirektörer	förslagsvis	53,500	
25 linjeingenjörer (därav 1 å övergångsstat) ...	»	141,500	
6 förrådsbokhållare	»	17,100	
7 kassörer av 1:sta lönegraden	»	13,800	
28 bokhållare	»	31,920	
10 linjemästare av 1:sta lönegraden	»	24,600	
29 » » 2:dra »	»	61,590	
47 linjeförmän » 1:sta » (inkl. 1 materialvakt) ..	»	79,315	
å övergångsstat)	förslagsvis	79,315	
78 linjeförmän av 2:dra lönegraden	»	103,260	
31 reparatörer » 1:sta »	»	43,980	
313 » » 2:dra »	»	429,345	
		999,910	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	»	60,000	1,059,910
3. Trafikdistriktet och stationerna:			
2 telefondirektörer	förslagsvis	9,200	
1 telegrafdirektör av 1:sta lönegraden	»	3,400	
	Transport	12,600	1,407,320

		K r o n o r.	
	Transport	12,600	1,407,320
3 telegrafdirektörer av 2:dra lönegraden	förslagsvis	12,600	
3 telegrafinspektörer à 3,500 kronor	arvode	10,500	
1 telegrafinspektör	»	2,500	
14 kommissarier av 1:sta lönegraden	förslagsvis	52,800	
16 kommissarier av 2:dra lönegraden	»	54,400	
7 radiokommissarier	»	26,600	
23 kommissarier av 3:dje lönegraden	»	66,450	
17 » » 4:de »	»	40,800	
36 kommissarier » 5:te »	»	55,575	
40 » » 6:te »	»	55,315	
24 » » 7:de »	»	27,525	
7 kontrollörer av 1:sta lönegraden	»	35,200	
26 » » 2:dra »	»	96,400	
125 assistenter	»	374,100	
443 telegrafister	»	684,830	
123 vaktföreståndare	»	197,040	
3 kassörer av 1:sta lönegraden	»	5,010	
24 » » 2:dra »	»	33,810	
11 bokhållare	»	13,170	
1,235 interurbantefonister	»	1,441,850	
31 radiotelegrafister	»	39,060	
12 stationsförmän	»	15,960	
77 stationsbiträden	»	86,700	
		3,440,795	
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	»	4,600,000	8,040,795
4. Verkstaden:			
1 verkstadsdirektör	arvode	12,000	
3 verkstadsingenjörer	förslagsvis	16,500	
1 kontorschef	»	4,600	
1 inköpschef	»	3,800	
1 materialförvaltare	»	4,200	
3 verkmästare	»	11,000	
1 kassör av 1:sta lönegraden	»	1,800	53,900
	Transport		9,502,015

		Kronor.		
	Transport		9,502,015	
5. Särskilda anslag:				
Uppbördsprovision	förelagsvis	280,000		
Felräkningspenningar	»	35,000		
Hysesbidrag	»	190,000		
Dyrortstillägg	»	260,000		
Beklädnad	»	275,000		
Sjukvård och begravningshjälp	»	80,000		
Belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän ...		15,000	1,135,000	10,637,015
B. Pensions- och understödsstater.				
Livräntor och understöd	förelagsvis	—	32,500	
Bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning, 1½ procent av den för året till 4,425,000 kronor beräknade telegraminkomsten	förelagsvis	66,375		
	tilläggsbelopp	256,959	323,334	
Bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa		—	27,515	
Fyllnadspensioner	förelagsvis	—	115,000	498,849
C. Omkostnadsstat.				
(Förelagsanslag.)				
Stationers och linjers underhåll		—	4,200,000	
Fastigheter		—	125,000	
Förhyrda lokaler		—	300,000	
Mark- och takhyror m. m.		—	75,000	
Förråden		—	175,000	
Eldning, belysning och städning av tjänstelokaler		—	290,000	
Motordrift m. m.		—	55,000	
Stationsinventarier		—	250,000	
Verktygsinventarier		—	150,000	
Blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.		—	450,000	
Frakt- och transportkostnader		—	130,000	
Postavgifter		—	110,000	
Resekostnads- och traktamentsersättning		—	70,000	
	Transport	—	6,380,000	11,135,864

	K r o n o r.		
Transport		6,380,000	11,135,364
Telegrafverkets undervisningsanstalt.....	—	80,000	
Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens interna- tionella byrå i Bern	—	3,000	
Räntor	—	34,000	
Diverse utgifter.....	—	97,636	6,594,636
Summa	—	—	17,730,000

Ann. De befattningar, som äro angivna med *kursiv* stil, äro avsedda att i regel innehavas av kvinnliga tjänstemän.